مافیاکانی نەوت لەهەرێمی کوردستان … جەزا ئەحمەد فارس

گروپێکی بچوك لە هەردوو حزبی دەسەڵاتداری هەرێمی کوردستان/عێراق، دەستیان بەسەر داهاتی نەوت گرتووە کە سەرەکیترین سەرچاوەی داهاتە بۆ هەرێمی کوردستان ئەم گروپە ئەکرێت بە مافیای نەوت ناویان بڵێین لە بەر ئەوەی هەموو سیفەتەکانی مافیایان تێدایە .

ئەو نەوتەی کە سروشت پێی بەخشین لەبری ئەوەی ببێت بە سەرچاوەی خۆشبەختی و ئاسودەی بۆخۆمان و نەوەکانمان ئەم گروپە مافیایە کردیان بە نەهامەتیەك کە خۆمان و نەوەکانیشمان ئەبێت باجی بدەین .

مافیاکانی نەوت بە شێوەیەیەکی نا ئەخلاقی و نا یاسای داهاتێکی خەیاڵاویان لە هەناردە کردنی نەوتی ئەم هەرێمەوە دەست دەکەوێت.

بۆئەوەی ئەو داهاتە زۆرەی کە لە فرۆشتنی نەوتەوە دەستیان دەکەوێت لەکاتی بردنە دەرەوەی توشی لێپرسینەوە نەبن سیاسەتی سپی کردنەوەی پارەی نەوت ئەگرنە بەر .

چەندین کۆمپانیای وەهمیان دروست کردووە بەمەبەستی ئەوەی کاتێك کە داهاتەکانیان بردە دەرەوە بڵێن ئەم داهاتانە لە قازانجی ئەم کۆمپانیانەوە دەستمان کەوتووە.

زۆر جار لە پاش ئەوەی ئەم کۆمپانیانە کاری سپی کردنەوەی پارە دەکەکەن بە شێکی زۆری تەندەرەکانی حکومەتی هەرێمی کوردستانیش وەر دەگرن و لەوانەشدا گەندەڵییەکی بێشوومار ئەنجام دەدەن.

یەکێکی تریش لەو دیاردانەی کە ئەم مافیانەی نەوت دروستیان کردووە چەندین کەسی نزیك لە خۆیان لەماوەیەکی کەمدا کرد بە ملوێنەرو ملیالەر لە سەر داهاتی خەڵکی ئەم هەرێمە.

ئەم هەرێمە وای لێهاتووە وەکو قاچك لەماوەی شەو ڕۆژێکدا چۆن هەڵەتۆ قێت ئاوا چەندین ملوێنەرو ملیالەر دروست دەکرێن کە ئەمە شتێکی نا ئاساییە لە بەر ئەوەی زۆر بەی ئەو خەڵکانەی کە لەم هەرێمەی ئێمە ئە بن بە ملوێنەرو ملیالەر لە سەر داهاتی خەڵك بوون نەك لەسەر بنەمای لێهاتووی و کاری خۆیان.

کارەساتی گەورە چاوەڕێی خۆمان و نەوەکانمانە ئەگەر ئەم مافیایانەی نەوت نەوەستێنین چونکە ئەم مافیایانە گرنگ نیە بەلایانەوە ئەگەر هەموو ئەم هەرێمە وێران بکەن لە پێناو بەرژەوەندی تایبەت بەخۆیان.

مافیاکانی نەوت کێن ؟…

لەدوای ئەوەی کە هەرێمی کوردستان هەناردەکردنی نەوتی دەست پێکرد بۆ دەرەوە خەڵکی ئەم هەرێمە سەرەتا هیچ زانیارییەکان لە سەر ئەوە نەبوو کە ئەم نەوتە ئەگەر لە دەستێکی ئەمیندا نەبێت ئەبێت بە مایەی نەهامەتی بۆ خۆیان و نەوەکانیان بۆیە هاوڵاتیان پێیان وا بوو کە ئایندەیەکی پرشنگدار چاوەڕێیان دەکات .

بەڵام بە تێپەڕ بوونی کات ئەو ڕاستیە ڕوونبوویەوە کە نەوت بۆ خەڵکی نەهامەتی دێنێت و بۆ بەر پرسەکانیش خۆشگوزەرانی.

هەمیشە راگەیاندکارە حیزبیەکانی هەردوو حزبیی دەسەڵاتدار لەڕێگەی راگەیاندنەکانیاوە ئەوەیان بە گوێماندا ئەدا کە نەوت ئە بێتە مایەی خۆشگوزەرانی بۆ هەموو خەڵکی کوردستان بۆیە خەڵکی ئەم هەرێمە چەواشە کرا بەشێوەیەکی نادروست رای گشتی ئاراستە کرا بە ئاڕاستەی پشتگیری کردن لە هەناردەکردنی نەوت.

بەتێپەڕبوونی کات نەوت بوو بە نەهامەتی بۆمان لەبەر ئەوەی کە گروپێکی مافیا کە من بە مافیای نەوت ناویان دەبەم کۆنترۆڵی سەرچاوەکانی نەوتیان کرد و زۆر بەی داهاتەکەیان خستە خزمەتی خۆیانەوە و خەڵکی هەرێمی کوردستانیان بێبەشکرد لە و داهاتەی کە لە ڕێگەی نەوتەوە دەست دەکەوێت.

مافیاکانی نەوت زۆرێك لە بەر پرسەکانی ناو هەردوو حزبی دەسەڵاتن کە ئەوانیش پارتی دیموکراتی کوردستان و یەکێتی نیشتیمانی کوردستانن ئەمان ئەو داهاتەی کەلەنەوتەوە دەست هەرێمی کوردستان دەکەوێت بە ئارەزووی خۆیان تەخشان و پەخشانی دەکەن بۆیە ئەم هەرێمە کەوتۆتە ناوقەیرانێکی دارای قورسەوە کە ڕزگاربوون لێی ئەگەر مەحاڵ نەبێت ئەوە ئەستەمە.

ئەگەر سەیرێکی واقعی هەرێمی کوردستان بکەن لەم ڕۆدا هەموان بوینەتە قوربانی سەوداو مامەڵەی مافیاکانی نەوت بەهۆی ئەوەی کە مافیاکانی نەوت کۆنترۆڵی هەموو شتێکیان کردووەلەم هەرێمەدا.

چەندین بەر پرس لە سەرکردە سیاسیەکانی یەکێتی نیشتیمانی کوردستان و پارتی دیموکراتی کوردستان لە سایەی نەوتەوە بوون بە کەسی ملوێنەر و ملیالەر ئەمانە خۆیان کردووە بە خاوەنی چاڵە نەوتەکان و هەر یەکەیان چەندین بیری نەوتیان هەیە.

لەپاڵ ئەوەی کە لەڕێگەی بۆرییەوە بە شێکی زۆری نەوتی هەرێمی کوردستان بەتاڵان ئەبرێت بەدرێژاری چەندین ساڵی ڕابردوو ئێستاش بە بەردەومی تەنکەرەکانی نەوت ڕیز دەبەستن بەدوای یەکدا و ئاودیوی سنورەکانی هەرێمی کوردستان ئەکرێن.

شێوازی کاری مافیاکانی نەوت

یەکێك لە سیفەتە دیارەکانی مافیاکانی نەوت ئەوەیە کە بێهەستن بە هیچ شێوەیەك هەست بەئازارەکانی خەڵکی هەرێمی کوردستان ناکەن وە زۆر خۆپەرستن ئەیانەوێت هەموو شتێك بۆ خۆیان بێت و ڕۆحی قۆرغکاری باڵی کێشاوە بەسەریاندا .

مافیاکانی نەوت بەنهێنی کارەکانیان ئەنجام ئەدەن و ئەو داهاتانەی کە دەستیان دەکەوێت بەناوی کەسە نزیکەکانی خۆیانەوە لە بانکەکانی دەرەوە هەڵی دەگرن .

مافیاکانی نەوت خاوەنی چەندین پرۆژەی گەورە گەورەشن کە هەندێکیان تەنها بۆ سپی کردنەوەی پارەکانیانە وە هەندێکی تریشیان بۆ ئەوەیە کە بتوانن کۆنترۆڵی سەرجەم بوارەکانی ژیانی تاك بە تاکی هەرێمی کوردستان بکەن.

هەندێك لە مافیاکانی نەوت خاوەنی کۆمپانیای خانوبەرەن کە لە ڕێگەیەوە لەیەك کاتدا دوو سودی گەورە بە دەست دەیەنن یەکەم پارەکانیانی پێ سپی دەکەنەوە دووەم قازانجی خەیاڵاویش لەو پرۆژانەدا ئەکەن.

ئەم مافیایانە خەڵکی هەرێمی کوردستانیان توشی تێکشکانێکی دەرونی گەورە کردوە ئەتوانین بڵێن پێویستمان بە چەندین دەیە ئە بێت بۆ ئەوەی جاریکی تر بگەڕێنەوە حاڵەتی ئاسای، چونکە زۆر بە بەرنامە کار لە سەر تێك شکاندنی کەسایەتی مرۆڤی کورد کراوە .

چۆن مافیاکانی نەوت بوەستێنین؟

کاتی ئەوە یە کە مافیاکانی نەوت بوەستێنین چونکە بە بەردەوام بوونی ئەمان لە سەر کارە چەپەڵەکانیان قەیرانەکان زیاتر ئاڵۆز ئەبن و ئاسۆی چارەسەر وون ئەبێت لێمان.

ئەگەر بەزووترین کات مافیاکانی نەوت نەوەستێنرێن ئەوە کارەساتی گەورە توشی هەرێمی کوردستان دەکەن کە بۆ چەندین نەوە کاریگەری ئەبێت

پێویستە ئەم مافیانە هەوڵبدرێت لەناوخۆ ڕوو بەڕووی دادگاکان بکرێنەوە ئەگەر زەمینە سازی دادگاکانیش لەبار نەبوو لە هەرێمی کوردستان ئەوە ڕوو بەڕووی دادگاکانی عێراقیان بکەینەوە لە بەر ئەوەی بە پێی دەستوری عێراقی تاوەکو ئێستا ئێمە وەك هەرێمی کوردستان بە شێکی جیانەکراوەیەن لە خاکی عێراق .

پێم وایە دادگاکانی ناوەند شێوازی کارکردنیان باشترە لە دادگاکانی هەرێمی کوردستان وە حکومەتی ناوەندی عێراق چەندین قۆناغ لە پێش حکومەتی هەرێمی کوردستانەوە بۆڕوو بەڕوو بوونەوەی

گەندەڵی بۆیە ئەکرێت لە ڕێگەی دادگاکانی حکومەتی ناوەندەوە کە مەبەستم ئەوانەی دەرەوەی سنوری هەرێمی کوردستانە ئەم مافیایانە ڕوو بەڕووی دادگا بکرێنەوە.
ئەگەر هاتوو ئامادەش نەبوون بڕۆنە بەردەم دادگاکان ئەوە یەك رێگەی ئاشتیانەی تر لە بەردەممماندا ئەمێنێت ئەویش بریتیە لەوەی کە لەڕێگەی ئەو نوسەرو رۆشنبیرانەی کە لە دەرەوەن بەتایبەتی لەووڵاتانی ئەوروپا و ئەمریکا ئەژین هەوڵبدرێت لەوێ پەڵاو لەدادگاکان بۆ ئەو مافیایانە بکرێتەوە وەپاشان قەدەغەی سەفەریان لێبکرێت و ئەو پارەی کە بەناوی خۆیان و کەسوو کاریانەوە هەڵگیراوە لە بانکە کانی دەرەوە بلۆك بکرێت چونکە ئەو پارانە هی هەموو خەڵکی هەرێمی کوردستانە نەك هی ئەوان.

مافیاکانی نەوت و کاری تیرۆر

ئەگەر بێدەنگ نە بین ئەوە مافیاکانی نەوت ئەمان کوژن یان هەوڵدەدەن بمانکڕن دیار ترین نمونەی تیرۆریش بریتیە لەشەهیدکردنی (کاوە گەرمیانی) ڕۆژنامەنوس کە بەر لەوەی یەکەمین نەوەی خۆی ببینێت بە ناشیرینترین شێوە و دور لە هەموو بەهایەکی مرۆڤایەتی تیرۆریان کرد.
شەهید کاوە گەرمیانی بووە قوربانی ئەو راپۆرت و کارە رۆژنامە نوسیانەی کە بە شێکی پەیوەندی بەمافیاکانی نەوتەوە هەبوو، ئەو ئەیویست کە مافیکانی نەوتی ناوچەکەی خۆی بە ئێمە بناسێنێت و گەندەڵیەکانی کەرتی نەوت لەگەرمیان دەربخات کە ناوچەیەکی ستراتیژی و گرنگە .
ئەم مافیایانە دەبێت لە سەر ئاستی نێودەوڵەتی ناویان بخرێتە لیستی تیرۆرە وە لە بەر ئەوەی هەر ئەم مافیانەی نەوت بوون بە بێ گوێدانە هیچ بە هایەکی مرۆڤایەتی دەستیان لەگەڵ داعش تێکەڵ کردو بازر گانیان لەگەڵ کردن.
ئە بێت ئەوەمان قەت لە بیر نەچێت لەکاتێکدا کە داعش منداڵەکانی ئێمەی ئەکوشت و سەری ئەبڕین چەندین مافیای نەوت کە کورد بوون و لە لایەن پارتە سیاسیەکانەوە پشتگیری دەکران دەستیان لەگەڵ داعش تێکەڵ کردبوو بازرگانی نەوتیان لەگەڵ دەکردن .
بە داخەوە بازرگانی نێوان مافیاکانی نەوت لە هەرێمی کوردستان و داعش نەبووە رۆژەف و ئەم باسە زۆر گرنگی پێنەدراو لە سەر ئاستی ناوخۆی هەرێمی کوردستان.